

GREENPEACE

BERABERSEK, GÜÇLÜYÜZ

İçindekiler

Kömürlü termik santraller 1 milyar insanın tatlı su ihtiyacını tüketiyor!

Yaptığımız araştırmaların sonuçları dünyanın giderek azalan tatlı su kaynaklarının, planlanan yüzlerce yeni kömürlü termik santralin hayata geçirilmesiyle tükenmenin eşiğine geleceğini gözler önüne seriyor.

Son 900 yılın en kötü kuraklığı

NASA araştırmacıları Doğu Akdeniz bölgesinde 1998 yılında başlayan kuraklığın, muhtemelen son 9 asrın en kötü kuraklığı olduğunu bildirdi.

Kadınlar kömürü değil, yaşamı seçiyor

Çanakkale ve Soma'da yaşayan kadınlar kömürlü termik santrallere karşı verdikleri mücadeleyi anlattılar.

80 ilde hava alarm veriyor

Geçtiğimiz kış ayında tüm dünyada "kırmızı alarm" seviyesine yükselen hava kirliliğinin Türkiye'deki boyutunu, üyesi olduğumuz Temiz Hava Hakkı Platformu ile hazırladığımız raporla gözler önüne serdik.

Fukuşima: 5 yıldır süren nükleer kriz

Fukuşima felaketinin üzerinden beş sene geçti. Beş sene sonra aynı gün, çevresel kirlenme ve acı nükleer felaketle ortaya çıkan krizin boyutunun büyüklüğü hala gözler önünde...

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk.
No: 1 Kat: 5 Beyoğlu / İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Çağrı Özütürk

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

© Greenpeace

TEŞEKKÜRLER

Greenpeace olarak şiddetsiz, doğrudan ve yaratıcı eylemler gerçekleştiriyoruz. Çevre suçları işleyen kurumların yaptıklarını durduruyor, herkese anlatıyor, gizli kapaklı politikalarını ifşa ediyor ve değiştirmek için çalışıyoruz. Çözüm önerileri sunuyoruz. Ve tüm bunları sadece değişime inanan bireylerin, sizlerin desteğiyle yapıyoruz. Bugün 100. sayımızı sizlerle paylaşmanın gururunu yaşarken, bu yolculukta bizimle birlikte yürüdüğünüz için size çok teşekkür ediyoruz.

100

SAYI

BERABERSEK, GÜÇLÜYÜZ

Kömürlü termik santraller 1 milyar insanın tatlı su ihtiyacını tüketiyor!

Yaptığımız araştırmaların sonuçları dünyanın giderek **azalan tatlı su kaynaklarının**, planlanan yüzlerce yeni kömürlü termik santralin hayata geçirilmesiyle **tükenmenin eşiğine geleceğini** gözler önüne seriyor.

Kömür endüstrisinin bugünkü ve gelecekteki su talebini santral santral inceledik. Kömür, elektrik üretiminde en yoğun su kullanılan yöntemlerden biri ve bugün, dünyadaki 8 bin 359 kömürlü termik santral ünitesi 1 milyar insanın temel tatlı su ihtiyacını karşılayacak kadar su tüketiyor.

Eğer planlanan tüm kömürlü termik santraller inşa edilirse, kömürlü termik santrallerin tükettiği su tüm dünyada iki katına çıkacak. Kömürün sadece gökyüzümüzü kirletip iklim değişikliğini hızlandırmakla kalmadığını, aynı zamanda bizi en değerli kaynağımızdan, yani sudan da yoksun bıraktığını biliyoruz.

Yaptığımız araştırmanın son derece dikkat çekici olan verileri şöyle:

- Hesaplamalarımıza göre, var olan kömürlü termik santraller tek başına yılda küresel olarak 19 milyar metreküp tatlı su tüketiyor. Eğer kömür çıkarımında kullanılan suyu da eklersek bu rakam yılda 22.7 milyar metreküpe yükseliyor.
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) insanların günlük temel su ihtiyaçlarının 50 ila 100 litre arasında olduğunu belirtiyor. Bu hesaplamalara göre, kömür endüstrisi 1.2 milyar insanın temel su ihtiyacını karşılamak için yeterli olan miktarı tüketiyor.
- 2013 yıl sonu itibarıyla işleyen 8 bin 359 kömürlü termik santral ve 2 bin 668 yapılması planlanan santral var. Eğer bunların hepsi hayata geçerse santrallerin kullandıkları su yıllık 32 milyar metreküpe yükselecek.
- Bugün yıllık tatlı su artışının kullanılan suyun altında kaldığı ülkelerde ciddi kömürlü termik santral planları yapılması son derece korkutucu... Dünyada inşası planlanan kömürlü termik santrallerin 4'te 1'inin de bu alanlarda kurulması planlanıyor. Greenpeace'in "kırmızı liste alanları" adını verdiği bu bölgelerin başında ise Çin, Hindistan ve Türkiye geliyor.

Çözüm olarak ne yapabiliriz?

- Enerji üretimi sırasında su tüketimi çok yüksek olan kömür gibi kaynaklardan, üretim esnasında suyun çok az tüketildiği ya da hiç tüketilmediği rüzgar ya da güneş enerjisine geçiş yapılmalı.
- Özellikle kırmızı liste alanlarında yapılması planlanan kömürlü termik santraller, yenilenebilir enerji planları ile değiştirilmeli. Bu sayede Çin'de yılda 1.8, Hindistan'da ise 1.2 milyar metreküp su tüketiminin önüne geçilmiş olacak.
- 40 yaş üstündeki santraller kapatılmalı. Bu sayede sadece ABD 9 milyar metreküp sudan tasarruf edilmesini sağlayacak.
- Yeni kömürlü termik santral projelerine izin vermemesi için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na yaptığımız çağrıya **komur.imza.gp** sitesinden katabilirsiniz.

Fotoğraflar: © Greenpeace / Nathalie Bertrams

Son 900 yılın en kötü kuraklığı

NASA araştırmacıları Türkiye, İsrail, Ürdün, Lübnan, Filistin, Kıbrıs ve Suriye'yi kapsayan Doğu Akdeniz bölgesinde 1998 yılında başlayan kuraklığın, muhtemelen son 9 asrın en kötü kuraklığı olduğunu bildirdi.

Doğal bir olay olan kuraklığın etkileri, iklim değişikliği ve insan faaliyetleriyle daha da şiddetli hale geliyor. İklim değişikliği 21. yüzyılın rakipsiz en önemli sorunlarından. Türkiye'nin içinde bulunduğu Akdeniz Havzası, iklim değişikliği ve dolayısıyla kuraklıktan en fazla etkilenecek bölgeler arasında yer alıyor.

İklim değişikliği gözle görülse de, kömüre yatırım devam ediyor

2011 yılında yayımlanan İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı, Türkiye'de yıllık ortalama sıcaklığın gelecek yıllarda 2,5°- 4°C artacağını, artışın Ege ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde 4°C'yi, iç bölgelerde ise 5°C'yi bulacağını öngörüyor.

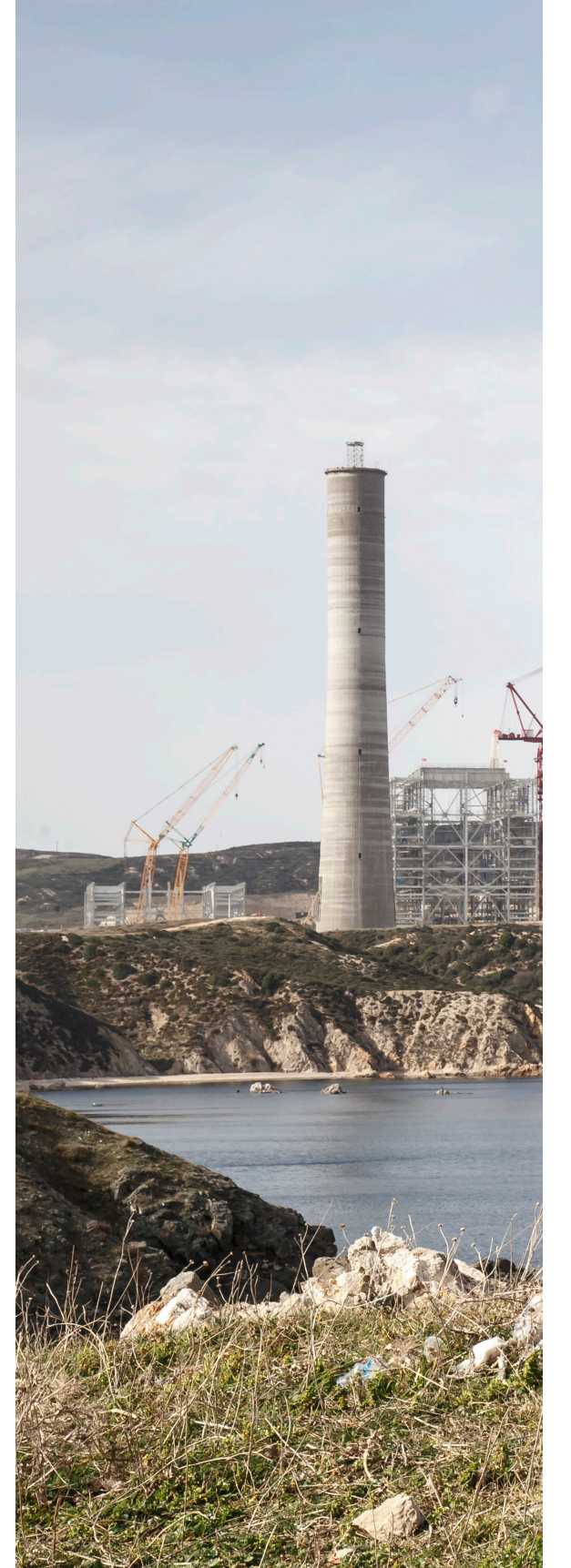
Türkiye'de iklim değişikliğinin etkilerini birebir yaşamamıza rağmen, değişikliğin büyük nedenlerinden kömürlü termik santrallere yatırım hızla devam ediyor. Türkiye'de şu anda 60 yeni kömürlü santral planı var. Kömürlü termik santraller hem iklim değişikliğine neden oluyor, hem de yeraltı su kaynaklarına büyük zarar verirken su kaynaklarının azalmasına ve kirlenmesine sebep oluyor. Bunun yanı sıra güneş ve rüzgar gibi temiz enerjilere yönelmek yerine daha fazla HES yapılarak nehirler baskı altına alınıyor. Oysa iklim değişikliği HES'lerin üretimdeki payının düşmesine neden olacağından, bu açık daha yüksek maliyetli doğalgaz ve kirli kömür santralleri ile ikame edilecek. Bu kısır döngüden kurtulmak için önce fosil yakıtlara bağımlılığımızdan kurtulup iklimi dengelemeli ve teknolojiyi daha fazla su tüketmek üzere değil, suyu az kullanma teknolojilerini geliştirmek üzere kurgulamalıyız. Yatırım planlamaları yapılırken yatırımların uzun vadeli çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri göz önünde bulundurulmalı ve havza ölçeğinde planlanmalı.

Kömürlü termik santrallerin su kullanımı

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre 2012 yılında termik santraller tarafından 6,4 milyar metreküp su çekildi. Bu miktar, Türkiye'de yıllık insan kullanımı için uygun olan su miktarının yaklaşık %6'sına karşılık geliyor. Yerli linyit ile yapılması planlanan diğer santraller de faaliyete geçerse bu rakamın katlanması bekleniyor. TEMA'nın 2013 yılında yayınladığı uzman raporunda da belirtildiği gibi, sırf Konya Karapınar Havzası'nda yapılması planlanan 5870 MWe santralin yılda 2.585.952.000 metreküp su kullanacağı tahmin ediliyor.

Ne yapabiliriz?

- Kuraklıkla baş edebilmek için suyu çılgınca tüketmek yerine, evde artırarak tekrar ve tasarruf yaparak kullanmalı; endüstri ve tarımda ise az ama verimli kullanıma yönelmeli, artırarak geri dönüştürmeliyiz.
- Fosil yakıt bağımlılığını azaltarak hem iklim değişikliğinin önüne geçmeli, hem de çevresel baskıyı azaltarak su kaynaklarının korunmasına katkıda bulunmalıyız.
- Çatılara yağmur suyu toplama sistemleri ve güneş panelleri yerleştirmeli, bu sistemleri yaygınlaştırmalıyız.
- Endüstri ve enerjide su tüketimini en aza indirmeli, bu sınırlı ama en önemli kaynağı doğru kullanmalıyız. Doğru bir su yönetimi iklim değişikliğinin yarattığı kuraklık ve afet koşullarına uyum sağlanmasında en önemli adım olacaktır.

Fotoğraflar: © Greenpeace / Nathalie Bertrams

Çanakkale ve Soma'da yaşayan kadınlar, 8 Mart Kadınlar Günü'nde kömürlü termik santrallere karşı verdikleri mücadeleyi anlattılar.

Türkiye'nin çevre hareketinde aktif rol oynamış 10 kadınla görüşerek hazırladığımız "Kadınlar Kömürü Değil Yaşamı Seçiyor" isimli videoda kadınlar kömürlü termik santrallere neden karşı olduklarını ve verdikleri mücadeleyi anlatıyorlar. Çanakkale ve Somalı kadınlar, insan hayatını ve çevre koşullarını olumsuz yönde etkileyen kömürlü termik santrallerin bir kadın olarak kendilerini nasıl ekonomik hayatın dışına iterek eve hapsedtiğini de dile getiriyorlar. Kadınlar daha iyi bir hayat için verilen mücadelelerde hep en ön sırada yer alıyorlar. Bu mücadelelerden biri de geçim kaynakları ile birlikte çevre ve insan sağlığını tehdit eden kömürlü termik santrale karşı verdikleri mücadele. İklim ve Enerji Kampanyamız

kapsamında Soma ve Çanakkale'de kadınların kömürlü termik santrallere karşı verdikleri mücadeleyi ve seslerini duyurmak istedik. Kadınlar tarlalarını, evlerini, sağlıklarını ve çocuklarını korumak istiyorlar. Ev içi emeği üstlendikleri için evde biri sağlık sorunu yaşadığında o kişinin bakımını üstlenmek zorunda kalan da, kömürün kırıyla tozuyla günlerini evde temizlikle geçirmek zorunda kalan da kadın. Kadınlar bu mücadelelerinde yaşam alanlarını savunuyor, tepeden inme politikalara ve tarlalarının yok edilip termik santral alanı haline getirilmesiyle toplumsal alandan dışlanarak eve hapsolmaya da karşı çıkıyorlar. Bu nedenle onların verdikleri mücadele çok değerli ve önemli.

Hamide - Yırca

Direnış zamanı hepimiz beşer kilo verdik. Biz kadınlar mücadeleye durmadan devam edeceğiz.

Ayşegül - Soma

Kadın mücadelesini çok önemli buluyorum. Kadınlar mücadeleye başladıkları zaman termik santrallere karşı mücadele gerçekten de büyüyor. Kadınların bu mücadelenin içinde daha çok yer almalarını istiyorum.

Güneş-Çanakkale

Kendi enerji politikaları, kendi çıkarları ve kendi kazançları için hiç gitmedikleri yerlerde, hiç görmedikleri insanların hayatına müdahale etmeye hakları yok; kimsenin hakkı yok.

Gülcen - Yırca

Çocuklar hasta olsa biz bakıyoruz, külü biz temizliyoruz. Tabii ki kömürlü termik santrallere karşı biz direneceğiz.

Nazmiye - Yırca

Bizim burada toprağımız çok verimliydi. Her şeyi eksek olurdu, şimdi külden çok etkileniyor. Enerji Bakanı'na seslenmek istiyorum, yiyecek yemeğimiz olmadıktan sonra enerjiyi ne yapacağız?

Nevin - Karabiga

İki çocuğumu büyüttüm şehirde, buraya geldim emekliliğimi bahçemi ekip biçerek geçirme hayalleriyle. Burnumuzun dibine bu bacayı dikmeye koyuldular, sağlığımızı tehdit ediyorlar.

Asiye-Karabiga

Bizim bu denizde Akdeniz fokları, caretta caretta'lar var. Bizim avukatlar bunları anlatıyor, şirket de karşı çıkıyor. Peki dedim ben dayanamayıp; hadi bu hayvanlar yaşamıyor diyelim, insan da mı yaşamıyor burada? Bir çocuğu 20 yaşına getirmek kolay mı? Enerji politikası deyip, istihdam deyip insan canına kıyıyorlar!

Fukuşima: 5 yıldır süren nükleer kriz

11 Mart, hepimiz için kasvetli bir yıldönümü. Beş sene önce gerçekleşen “Büyük Doğu Japonya Depremi” on binlerce insanın ölmesine ve bir nesil boyunca gerçekleşen en ciddi nükleer felaketin başlamasına neden olan bir tsunamiyi tetikledi.

Beş sene sonra aynı gün, çevresel kirlenme ve sürmekte olan acı nükleer felaketle ortaya çıkan krizin boyutunun büyüklüğü hala gözler önünde...

Bölgede yaptığımız çalışmalar sonucunda hazırlanan “Nükleer İzler: Çernobil ve Fukuşima’nın Süregelen Mirası” adlı rapor, Fukuşima felaketinin üzerinden geçen 5 yılın hiçbir şeyi değiştirmede, Çernobil’de aradan geçen 30 yıla rağmen nükleer felaketin etkilerinin halen insan hayatını tehdit eder boyutta olduğunu ortaya koydu. Fukuşima’da felaketten 5 yıl sonra dahi halen evine dönememiş 100 bin kişi var. Çernobil’in üstünden geçen 30 yıla rağmen hala 5 milyon kişi kirlenmiş alanlarda yaşıyor.

Raporda yer alan bazı çarpıcı gerçekler şöyle:

- Fukuşima’da 90’dan fazla çocuğa 2015 sonunda tiroid kanseri teşhisi kondu.
- Felaket gerçekleştiği sırada 10-14 yaşında olup Çernobil’den etkilenmiş bölgelerde yaşayanların tiroid

kanser oranları, etkilenmemiş bölgelerde yaşayanlara oranla 9.7 kat daha fazla.

- Arındırma çalışmalarında yer alan kadın temizlik işçileri arasında meme kanseri oranları oldukça yüksek.
- Çernobil alanındaki temizlik işçilerinin felaketten sonra dünyaya gelen çocuklarında DNA mutasyonu felaket öncesinde doğmuş kardeşlerine göre 5.6 kat daha fazla.
- Greenpeace tarafından yapılan çalışmalar Ukrayna, Belarus ve Rusya’da Çernobil’den etkilenen bölgelerde radyasyonun halen bulunduğunu ortaya koyuyor. Felaketin üzerinden geçen 30 yıla karşın yerel halk halen radyoaktif bulaşmış gıdalla besleniyor.
- Fukuşima’nın çevresindeki radyoaktif atıklar 16 kilometre mesafelik bir alanı kapsıyor. 2015 yılı Eylül ayında 1 metre küplük 9.16 milyon atık torbası 114 bin 700 alanda depolandı. Fakat bu torbaların dayanıklılığı sadece 3 sene, hatta şimdiden bir kısmı zarar görmüş durumda.

© Greenpeace / © Jeremy Sutton-Hibbert

80 ilde hava alarm veriyor

Geçtiğimiz kış ayında tüm dünyada “kırmızı alarm” seviyesine yükselen hava kirliliğinin Türkiye’deki boyutunu üyesi olduğumuz Temiz Hava Hakkı Platformu ile hazırladığımız raporla gözler önüne serdik.

© Greenpeace / Nathalie Bertrams

“Türkiye’de Hava Kirliliği: Kara Rapor” adlı rapor 24 Mart’ta düzenlenen bir basın konferansı ile kamuoyuyla paylaşıldı. Türkiye’de hava kirliliği ölçümü yapılan tüm istasyonlardan alınan veriler ışığında hazırlanan raporda yer alan çarpıcı gerçekler şöyle:

- Türkiye’de hava kirliliğine neden olan partikül madde (PM10 Dünya Sağlık Örgütü tarafından kesin kanser yapıcı madde olarak sınıflandırılıyor) 81 ilin 50’sinde güvenilir limitlerin üzerindeydi.
- Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) hava kalitesi limiti dikkate alınarak yapılan değerlendirmede ise Türkiye genelinde sadece Çankırı’daki değerlerin limitin altında olduğu görüldü.
- Özellikle Samsun (İlkadım Hastane), Bursa, Manisa, İstanbul (Esenyurt), Adana (Valilik), Kayseri (Hürriyet) ve Bursa (Beyazıt Cad.) istasyonlarında, yılda 250 günden fazla süre boyunca (327-256 gün) günde 50 µg/ m3’den daha fazla PM10 düzeyi ölçümü yapıldı.

Kömürlü termik santraller nedeniyle Türkiye’de her yıl en az 2 bin 876 erken ölüm, 4 bin 311 hastaneye yatış ve 637 bin 643 işgünü kaybı yaşanıyor.

Raporu hazırlayan ekipten Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Kayhan Pala, raporu şöyle değerlendirdi: “Türkiye’de klasik hava kirlleticilerinin tümü ölçülmüyor. Ülkemizde yalnızca SO2 ve PM10 tüm illerde ölçülüyor. Diğer klasik hava kirleticilerinin ölçüldüğü il ve istasyon sayısı sınırlı. Hükümet hava kirliliğini önleme konusunda ivedi olarak adım atmalı ve hava kirleticileri için DSÖ tarafından önerilen sınır değerlerin kullanılmasını sağlamak amacıyla yasal düzenleme yapmalıdır.”

Türkiye’nin hava kirliliği konusundaki yasal mevzuatı DSÖ’nün düzenlemelerinin gerisinde; temiz hava hakkı 2019-2020 hedeflerine ulaşmak için öncelikle kömüre dayalı enerji üretiminden vazgeçilmeli ve etkili önlemler derhal alınmalı.

KUZEY KUTBU'NU KURTAR!

Hemen şimdi “İmza” yaz, 2322’ye
gönder. Kuzey Kutbu için imza
kampanyamıza katıl!

Kuzey Kutbu petrol araması, sismik patlamalar, endüstriyel balıkçılık ve iklim değişikliği gibi tehditlerle karşı karşıya. Gezegenimizin buzdolabı dünyanın geri kalanından iki kat hızla ısınıyor. Harcayacak zamanımız yok. Kuzey Kutbu’nun küresel koruma alanı ilan edilmesi için mücadeleye devam etmemiz gerekiyor.

Kampanyaya katılım SMS bedeli Avea, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve ÖİV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekçi ilişkileri ekibimiz sizi en kısa zamanda arayacaktır.

GREENPEACE